

Magyar Könyvtár
A FRONTRA!

10

füzet; tartalmaz

64

kitünő elbeszélést és

3

koronába kerül,
tábori csomagolással
együtt.

Mindenütt kapható!

Faragó Jenő
ifjúsági
könyve

Kis mesék
a nagy
háborúból.

A háború érdekességeit mondja el könnyed, vonzó formában az ifjúság számára. Bevezetésében tájékoztat a háborús és katonai fogalmakról, — valóságos kis lexikonát adja a háborúra vonatkozó ismereteknek, aztán egy kis fiú háborús naplója alakjában közli a háború rövid történetét, megismerteti a hadviselő államok uralkodóival, kormányfőirrel, a hadvezérekkel, háborús földrajz című szakaszában szól a főbb helyekről, a melyeknél a háború eseményei lejátszódtak, azután háborús meséket mond el prózában, versben, s a végén egy kis háborús anthológiát ad, jeles költők műveiből gyermekeknek való kedves verseket. A szép könyvbe Gergely Imre rajzolt szép képeket. Ára 3 K.

Megrendelhető: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Bpest, Andrassy-ut 2. és minden könyvkereskedésben.

A SZÍV

a címe

AAGE MADELUNG

egyik legjobb elbeszéléseknek. Megjelent a Magyar Könyvtárban.

Ára 60 fillér.

Mindenütt kapható!

PRZEMYSLTÓL BREST-LITOWSKIG

Érdekes harcztéri élmények.

Irta Szádeczky Kardoss Lajos egyetemi tanár.

Ára 3 korona.

Ujdonság!

A szerző, mint a sajtóhadiszállás történetíró tagja vett részt az oroszok elleni hadjárat legdicsőségesebb részében s önálló felfogásban, a történelmi reminiscenciák nagy gazdagságával adja elő, a mit látott és átélt.

Megrendelhető: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Bpest, Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

A Magyar Könyvtár
AMATEUR KIADÁSA

64

elbeszélés.

10

kötetben.

Minden füzet külön kötésben, aranyozott színes címlappal van ellátva. A tíz kötet egy tokban van.

Ambrus
Heltai
Kafka
Kóbor
Krúdy
Lakatos
Molnár
Sebők
Szini
Szöllösi

Tíz magyar író és elbeszélő munkáját tartalmazza, igen izléses kiállításban. Ajándékozásra nagyon alkalmas.

ÁRA 6 KOR.

Megrendelhető:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM

és minden könyvkereskedésben.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételeket közöl. Szakszerű cikkeit ismert íróink írják. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli. A diszesen kiállított lap havi háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld
Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

Olvassa a hirdetéseket!

RENDELÉSNEK SZÍVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

7. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL,

BUDAPEST, FEBRUÁR 13.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.

A "Világkrónika"-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

KATONÁINK A MONTENEGRÓI HEGYÉK SZIKLÁIN.

RUTH KÖNYVE.

REGÉNY. — IRTA LAKATOS LÁSZLÓ.

(Folytatás.)

XXIV.

Augusztus 25.

Antal bácsi kezét csókolta, a mikor azt kívánta, hogy házasságomban szerencsés legyek. Magam előtt resteltem, hogy egy ilyen öreg ember kezét csókol nekem. És még sem vonta el tőle kezemet. Ha megteszem, az fáj neki és vannak emberek, a kik azt hiszik, hogy nem szeretik őket, ha nem engedik meg nekik az alázatosságot. És — milyen különösnek néha az egyszerű emberek — azután felsőbbes hangon szólt hozzám a házasságról. Most nem a kertész beszélt kis úrnőjéhez, hanem az ő sok fehér zakállu esztendeje szolt az én kevés szőke hajú évmehöz. Az egyszerű embereknek nagyon közvetlen gondolataik vannak a házasságról. Úgy készülnek neki, mint egy ünnepnek, komolyan veszik, mint a munkát és a kenyeret és félnek is tőle, mint egy hosszú szerencsétlenségtől.

— Most már vége a kisasszonyka könnyű életének — mondta szinte sóhajban szánva engem.

Azután így vigasztalt (és nagy széles puha szavai a vállamat igyekeztek erősíteni, aláhanyatlott fejemet állban gyengéden feltámasztani):

— Csak jó ember legyen az ura és akkor még sem lesz baj kisasszonykám.

És most újra szerettem volna, ha Antal bácsi nekem a kit épen úgy hívnak, mint engem.

— Krisztin — mondaná nekem, fehérbe öltöztetne az esküvőm napján és megcsókolna a lakodalom estéjén. Homlokomon, orcámon, kezemen.

Derék kertészünk velünk jó, fel a Várba, Johanna mamáékhoz. Ezt elfogadta. Sajnálta elhagyni anyát (a két kemény ember sok pörlekedésben nagyon összeszokott a hosszú évek alatt), de örült, hogy mellettem maradhat. De azért sem bánatos, sem ujjongó nem volt. Nem kért és nem tiltakozott, eszébe se jutott, hogy lehetne úgy is, hogy ő maga rendelkezik sorsa fölött... Ő maga rendelkezék maga fölött... Azt hiszem, ez volna a legkegyetlenebb büntetés Antal bácsinak... Keze, engedelmeség e két öreg plántája megreszkett a szabad levegőn, cörömpölve ejténé földre életét...

Papp tisztelendő úr megáldott. Örvendezett nekem és mint szép szentségről beszélt a házasságról, szeretettel, ám azokkal a fátolozott szavakkal, a melyekkel a katolikus papok általában beszélnek az intézményről, melynek szent lángját mindig mások számára melegíti kezek... És leltem jó atyjának talán egy percze eszébe ötlött, hogy papi pályán élt protestáns ősei számára meg volt nyitva a házassági társas élet kertje... De nem szabad kutatnom gondolatait, a melyeket ő tart távol magától. Nem vezethetem az elűzött ördögöt vissza hozzá... A legjobb pap ő, a kit ősmerek.

Tric-Trac aranyos volt. Nem látszott meg rajta a hősiesség, a mivel saját fájdalmát leküzdö. Renét úgy fogadta, mintha fivére volna és en' kezét csókolta édes barátnőmmek. Olyan szép volt, mint még scha. Huszonkét éves fején, finom és nemes fején, a haj olyan drágán és fényesen fehér, hogy ha sokáig nézem, gyakran jó káprázatban lecsukódik szemem. Tekintete, mint nagy fehér fák leveleinek balzsamos hűvösége. Arcán mindig valami túlvilági fényesség, mintha zenét hallgatna. Sokáig fogja viselni bánatát, mint egy nehéz kámszát és mint egy királynői palástot is. Ezüsttillatok szállnak belőle...

Zápolya úr hosszú levelet írt nekem. Tet-szelgős szavakat magáról és fájdalmáról, melyet úgy bevez, mint egy féltett, ritka madarac. Magáról írt, csak magáról és ő azt hiszi, hogy minden miatta történik. A más ember boldog-

sága azért van, hogy ő boldogtalanságában még csillogóbb fájdalommal tűndökölhessék, más ember boldogtalansága... De ki mer szenvedni, a mikor Zápolya nem örül, ki mer szenvedni ugyanakkor, a mikor ő. De fájdalmas, hogy e keserű szenvedő valóban szenved... És milyen kár, hogy a helyett, hogy keresné a vigasztalást, mely pedig olyan közel hozzá, (csak édes Tric-Trac-hoz lenne jó szívvel és maga is elfelejtene szívének beteg búját), de ő zenekart épít fájdalom számára... Harsogjon, más szívek húrjai is harsogjon... És nem csak azért számom szívvel, mert jó boldogságomhoz ez így illik: szívvel lenni mindazokhoz, kik szívüket önmagukban zárják el önmaguk elől.

Még nem nyílnak az őszi rózsák Johanna mama kertjében és mégis az udvar mintha hamvas kék-zinú volna. Szép, mély, nagy kapuja van a háznak és a nehéz régi fába faragott figurák kézzel hívják a vendéget, pallósal fizik a gonosz. Szép szízek a kapu fölött: munka, szorgalom, termékenység és a kapuja nagy kökoczkái felől úgy árad a hűvös, mint augusztusban az erdőből. A szobák fala vastag, minden elől megvéd. A szobák levegősek, tágasak, nagyok, oh milyen nagyok, megér bennük egy élet.

Scha elkíváncskozni innen nem tudnék. Szolid cserépi virágokat fogok ültetni az ablakba, hű virágokat, a melyek ragaszkodók, mint egy jó gyermek és tavasszal befutatom az udvar falát glicyiniakkal, melyek édesen és súlyosan hullnak alá, mint Clarisse tekintete. Így hozom el ide is őt, a kitől nem tudnék megválni sohasem.

Megkértem Johanna mamát és Renét, hogy a bútorok és a ház rendjén miattam ne változtassanak. Semmi-emma újat ide ne hozzanak és én sem akarok új lenni ebben a házban, a melynek levegője enyhe, de zárt levegője ki-parancsolná a nem idevaló lehetet is. Egy gerenda se csorbuljon meg a kedvemért, de nehezen várt kedvesként fogadjanak, a nagy tükör-szekrények fénye, a régi ezüstök csengése, ősi csipkék levendula illata és télen enyhén parázló melege a kályhának, mely abban a szobában áll, a hol René nevelkedett... A René szobájában... Törékeny válláról szívesen akarom levenni a házi gondokat Johanna mamának, kitakarítom szobáját Albertnak, a kit esküvő utánra visszavárunk és nyáron elhagyom az illetlen legyeket a tábornok arcképéről... Lesz egy nyoszolya, a hol anya járhat, ha téli estéken meglátogat és nem akar hazamenni... Tavasz hajnalokon megfűrésztöm kezem kis kertünk virág harmatjában... Kis állatunknak Hectornak megmondom, hogy szeressen, mert jó vagyok az állatokhoz — és odahaza nagyon szíves voltam gyermekkorom társához, Vitézhez. Tenyeremből egyik rézkaliczkánk kis sárga hercegnyője, a kanári madár is... Arczom lassankint meg fog lankadni a ház régi tükröknek és régi zománcainak fényében...

Sosem akarok innen eljutni. Udvarunk végén egy nagy kökerítés. Ha kicsit kapaszkodok (és ez jó, mert így fáradnom kell a szépségekért, jó, mert így újra gyermeknek hittem magam) akkor lenézek az aló Budára, a Vérmezőre, a Krisztinavárosra, a házakra, a kocsiakra és az emberekre, a kiket már csak innen akarok látni. Ha fejemet kissé jobbra fordítom, anya házat látom alant, gyermekkoromat, kicsiny éveim tükörképét. És ez sem fog elhagyni sohasem. Velem halad és egykoron velem együtt behajlik életem estéjébe. Gyermeki énem, asszonyi énem együtt öregszik majd és életem végén az emlékek kezét fognak, mint egy békés házaspár. René velem maradjon akkor is és öreg asszony koromban szépnek érezzen, mint most Johanna mamát.

XXV.

Augusztus 30.

Tudtam, hogy el fog jönni, vártam és nem féltem tőle.

Augusztus huszonkilencedike volt és álomban apa megérkezett. Szép arca valamivel megöregedett, estbarna hajában sok ezüst-fényesség, de arca vidám volt, mint akkor, a mikor koporsóba tettük őt.

És most dúsabban volt megterítve a nagy asztal, mint máskor és most el is jöttek mind, a kiket olyan sok esztendő óta vártunk, a lakodalmi vendégek és hiszen most csakugyan lakodalom volt, az enyém és nekem szabad volt odafent ülni az asztalfőn, lent, az én régi helyemen René ült és ő is otthon volt álomban, mintha a szobájában lenne. Sok Antal bácsi sok étellel és sok itallal kínálta a sok vendéget. És anyácska most sem jött el, és menyasszonyi ruháját, jégből való ruháját én hordtam most. Fáztam és kívülről a kárpáti sasok rossz emberek hangján káromolták a híveket és a boldogokat, de Clarisse meleg lehelletével gyakran kezemre fújt és ettől tovább élhettem.

Estebéd végén apa felállt. Magasra emelte serlegét és nagyon és hosszan és ünnepélyesen beszélt. Mindent tudott és Renét megkérdezte, miért nem hozta el magával a tábornokot.

— Kedvemre való lett volna, ha egy pohár bort megihatok a nemes katonával, ha egy régi dalt eldallolhatok násszommal.

— Leányom — mondta végül és hangja most is olyan volt, mint egy fiatal püspöké — leányom Mária Krisztina, légy derek az életben és légy jó a házasságban. Derék asszony váljék belőled. Jó asszony légy és végtelenül türelmes. Eljegyzett hitvesedhez, báró Rukavina Renéhez, e nemes orozájú ifjúhoz légy jó. Ő derek ember és mindig is ilyenek kívántam őt. Őszintén örvendezzél neki mindig és ha egy napon...

Apa arca, halott arca, most megrándult, ajka vonaglott és nem tudott tovább. Érezni lehetett, hogy valami nagyot lát, előre meglát, előlünk meglát. És egy pillanatra kialakult a terem összes gyertyái, azután mind önmaguktól újra kigyuladtak és apa meghajtott fővel, fájdalmas szájjal mondta, mintha befejezne egy mondatot, a melynek többi szavait mi még nem hallottuk:

— ... és ne légy majd kevély banatodban, sem gőgösen fennhangos a siránkozásban. Kezét magadra ne emeld és tudd meg, életted akkor már egy másik életnek is fogsz tartozni és szeresd mindazokat, a kik szerették a te uradat... Leányom Mária Krisztina...

— Mária Krisztina — mondta most René is és ő is apa hangján szolt, pedig apa hangja nem az élőké.

És édes barátnóm Clarisse megfogta kezemet, mintha bánatom lenne. Johanna mama arca a könnyektől olyan volt, mint a homálylyal belehelt tükör.

— Valami rossz történik velem — akartam sikitani, de nem volt szabad és a jégből való menyasszonyi ruha éles csapokat vert testembe, úgy hogy sok helyütt hideg vér folyt belőlem.

Ijeden kaptam ruhámhoz: — nem véres?

— Am a René ruhájára kellett nézmem és a René ruhája volt véres. Ezt nem lehetett megérteni.

— És apa most kiterjesztette kezét fölém: — Megáldom életedet, megáldom fájdalmadat, megáldom jószágodat — mondta.

— És René is kiterjesztvén kezét: — Megáldom kimeneteledet.

— És halkan és lassan és olyan bánattal és olyan bizonytalansággal, a mely a halottaktól máskor idegen, mondta Renének: — És óvakodjál a fegyveresektől.

— És azután fiának nevezte Renét, a ki megcsókolta az ő kezét és én is megcsókoltam apa kezét és megcsókoltam René kezét is. Egy

Szécsényi fényképe.
GRÓF BÁNFFY MIKLÓS, A KISFALUDY-TÁRSASÁG
ÚJ TAGJA.

ize volt mindkét kéznek most már, távoli, túlvolt...

— És azután fejünk egymásra hajolt és mindkettőnk feje elfért apa keze alatt.

— És apa mélyet sóhajtott, mint mi, a mikor ő meghalt és most visszaadta a sóhajunkat, mintha...

Johanna mama már nem tudott könnyezni...

— És a mikor reggel fölbredtem, sokáig imádkoztam. Apát is kérleltem, hogy ő is kérlelje a jó Istent érettünk. Gyakran olyan nyomorúságosak vagyunk, hogy nem merjük ajkunkat Isten füléhez tenni, de hogy értünk imádkozzanak, arra azokat kérjük, a kiknek arcán az ő kegyelmének fénye. Apát szereti a jó Isten, hiszen apa sokszor volt szomorú a földön. És

A BOLGÁROK KIÁSSÁK A SZERBEK ÁLTAL PRIZRENNÉL ELREJTETT ÁGYÚKAT. — Jelfy Gyula, a harcstörő kiküldött munkatársunk felvétele.

Erdélyi fényképe.
SZÁSZ KÁROLY, A KISFALUDY-TÁRSASÁG ÚJ TAGJA.

I.

Október 7.

... Némelyek azt mondják, hogy a tavasz nyugtalanítja őket. Ezeket az embereket nem szeretem, ezekben az embereket nem tudnék megbízni. Isten úgy adja a tavaszt, a mint adja a hűvét és a hűvétől nem szabad félni... Titokzatos szépségek vannak a tavaszban, de lázadoni ez ellen nem szabad. A természet minden lélegzete is Isten akarata és el kell fogadnunk és szolgálunk kell a titokzatos szépségeket is, a miket Isten nekünk ajándékozott. Ujjongó szívvel kell megélni mindeneket és az az erkölcs, a mely engedelmeskedik az Istennek, engedelmeskedik a világnak is, a mely az ő tenyerének és az ő ujjainak mive. Pörbe szállni a tavasszal — pörbe szállni az Istenel.

Ma fél esztendeje ezt írtam kicsi könyvembe és — most... egy hete asszonya vagyok Renének. A felesége.

A természet minden lélegzete is Isten akarata és el kell fogadnunk és szolgálni kell a... Ujjongó szívvel kell megélni mindeneket és az az erkölcs, a mely engedelmeskedik az Istennek, engedelmeskedik a világnak...

Egy hét óta... egy hét alatt... Nagy volt, megrázott. És voltak percek, hogy féltem az uramtól, a ki az első volt abban is, hogy a kezemet megfoghatta... Féltem tőle és ha menekülni akartam volna, akkor is csak hozzá menekültem volna... és most már, csak egy kéresem van, egy óhajom és egy imádrágom: mindig szeressen az uram.

En is engedelmeleszek neki az ő boldogságában.

(Folytatása következik.)

OLASZ VEZÉRKAR.

VERA VÁLÁSA.

Elbeszélés. — Irta BARTA LAJOS.

Szözi kis menyecske volt Vera; piciny, de helyes teremtés; lenhaju és kék szemű, kicsit halványos arccal, de azért egészében ruganyos, mint a labda. A haloványsága még cnyan volt, hogy sokáig laktak a föld alatt. Mert a mi napszámójaita ott élt, azok majdnem mind barlangokban laktak. Vettek a falutól öt vagy tíz forintért helyet a hegyoldalon, merőlegesen levágták a dombos, füves oldalt, a sima falon boltozatcs nyílást vágtak, aztán mentek beljebb, szép sima tetejű barlangot ástak, arra ajtót, ablakot eskábáltak, abban laktak.

Senki sem szeretett ilyen likban lakni; iparkodott is minden család onnan kifelé, a szép napvilágra. Hogyha egyszer annyira vihették: hitelt, robotra, de építettek maguknak kis házat.

— Ugyan nagy szegény volna — mondta Vera az urának — ha minik sokáig itt maradnánk a föld alatt, mikor magának két mestersége is van.

— Nem kell attul félni! — mondta Gunár János — hamarabb kint leszünk, mint a hogy te azt gondold. Kiviszlek én innen nemhogy a két mesterségemmel, de csak az egyik is elég volna arra.

Gunárnak az egyik mestersége: a kőfejtés volt, a másik: a kútjavítás. Mindkettő különös foglalkozás; kevesen értenek hozzá. De az ilyesmit nem is lehet csak úgy eltanulni; az ilyesmi öröklődik. Pedig követ annyi ember fejthetett volna, a mennyi csak akart; mert hiszen ott volt a falu mellett a rémséges nagy hegy, csupa merő szikla, a házak úgy függtek az oldalán, mint a madárfészkek. Mégis csak egy pár ember lyuggatta a bányában a követ, mert a többiek nem értettek hozzá.

Kútjavító család se volt több a faluban, mint épen csak a Gunárok; csakhogy az öreg Gunár nem szállott már többé le a kutakba, mert félt, hogy egyszer csak nem jön elve vissza. Így hát minden dicsőség Jánčné volt. Ennyi dicsőséget pedig nehéz elviselni. Attól kezdve pedig, hogy kikerültek a barlangból és saját fundusukon kis piros tetejű, muskátlis ablaku házuk is lett nekik és egy kurta malacz is visított az ólban, nem is lehetett Jánccsal birni.

Lassanként bűdös lett Jánccnak a munka. Elment a kedve a dologtól. Hiszen a neve is be volt már a telekkönyvbe írva és ez végső czélnak több, mint sok az ilyen egyszerű embertől. Munka helyett Jánccs jobb szeretett inni. Ivott ő azelőtt is, de csak rendjével. Reggel nagy kenyér, nagy hajma, kis szalonna, pálinka, ez volt a fölöstök; Vera is csotzott benne. Nem is róttá meg Jánccs a pálinkáért. Nyári órákban, a mikor a nap tüze sorvasztón lángolt a sziklákon, olyankor is kell egy kis hideg sört inni! Mert különben nem lehet órák hosszat föl-le emelni a fűrészes, a mivel a dinamitnak való likat fűrészt. El kellene a rekkenő kőbe esni, meg kellene halni, ha az ember nem hűsítene magát. Nem is róttá meg Jánccs a sört.

De csak a kocsmában ülni, hévizálni, a legyeket nézni, a mik a poharak szélire leszállnak, dávirkolni, bolondokat beszélni, minden pénzt elverni, kótót csinálni, mint a disznó az ólba utálatosan, mocskosan kerülni haza: — Legyön eszöd János! Mert mire megy ki ez a dolog? Mi haszna volt a nagy küzködésnek? Nem vetők neki egy esztendő, aztán megint nem lesz semmünk. Csakhogy én azt az időt nem akarom melletted kivárni, hogyha te sehogyse akarsz megjavulni.

János ilyenkor nem volt vad; inkább fogadkozott:

— Ne beszélj Vera! Ez volt az utolsó!

Egy-két napig ment is a munka. Nagy, magas, szakálás, barna ember volt János; nagyon jól festett, mikor a sziklákon állt és dolgozott. Kivált ilyenkor, mikor a bánat is ette belül, úgy ment a munka, mint a parancsolat. Két nap alatt annyi követ kirobbantott a hegyből, mint máskor öt nap alatt. Vera ilyenkor föl-vitte neki az ebédet; egy liter hideg sört is vitt föl neki.

— Igyál Jánccs! Látod, hogy én nem sajnálom téled; csak azt, a mi hiábavaló, a mi sok. Mert abbul már nincsen semmi élvezet; az csak pénzkidobálás.

Csakhogy János mindig visszakerült megint a kocsmába; nem dolgozott, ivott, csak az időt lopta. Hogyha Vera meg nem szakajtja magát mindenféle munkába: napszamba, fésbe, kenyérsütésbe, szőlőpilálásba, száraz kenyérré se lett volna; se nekik se a két gyereknek, a két kis lánynak: mint az anyjuk szöszik, kékszeműek, édesek, frissek, mint a pacsirták...

— Komisz egy ember vagy te János! Nem akarsz te megjavulni! Nincsen is tebened már jóra való szándék. Csak mindig beljebb-beljebb viszol te minket a nyomorúságba! Disznó egy embőr vagy te János! Meguntam már a sok czipelkődést, koplalást melletted; mert ha ennyire akarom törni-zúzni magamat, akkor a magam jóvoltáért tehetöm, nem ám azért, hogy egy ilyen rohadt embert én tartsak el.

— A kinek nem tetszik, elmehet! Föl is út, le is út! A ki engöm nem tud elszívni, az jobb, ha másutt lesz boldog.

Kora nyári idő volt, vidám napfény sütött, kövér füvek zöldültek a hegyoldalon, kis virágok nyiladoztak a kövér füvek közt; nevetett az égnek messzekéklő boltozatja. Szép volt az élet...

Verának négy tyúkjá, egy kakasa, két kutyosa, huszonhét kis csibéje, négy árva, fiatal rézikeje volt. Mikor este kótyagosan hazajött az ura, azt mondta neki:

— Mind eladom holnap a baromfit.

— Azt szeretném látni!

— Mégis látod, hogyha az a jó Isten meg nem vakít addig!

— Azt szeretném látni, hogy azokat eladod.

— Úgy segítsen engem a jó Isten ahhoz, hogy az ilyen embőrnék a csunya végít megérjem, mint a hogy eladom őket!

— Eladod őket?

— El én; még ha úgy szikrázol is, mint a tüzes istennyila, a melyik kár, hogy föl nem pörköli az ilyen utolsó embőrt.

János akkor megütötte az asszonyt. Vera

felsikoltott, de nem ütött vissza, mint a hogy gondolta, a mikor arra gondolt, hogy valaha még ilyesmi is történhetik köztük. János erre visszament a kocsmába; Vera pedig fogta, mind elvitte a baromfit és semmi pénzért elvesztegette azokat a boltsznál.

— Maga talán elhagyja az urát Verona?

— Elhagyom én ezt az embőrt. Mert engöm met meg ne üssön senki!

A mi ágynemű, ruhanemű, konyhai holmi, apró butor csak volt a piros födeles friss házbán, azt Vera mind elcipelte; kvártélyba ment a két apró szöszivel lakni.

János ekkor egészen átadta magát a bánatnak; egyszer úgy ivott a nagy bánattól, mintha soha nem akarná abbahagyni; máskor pedig úgy nekiesett a dolognak, mintha azt nem akarná abbahagyni. De különösen mindenféle nagy bolondságokat csinált és folyton az életével játszott.

Mikor a bányában valamelyikük meggyújtotta a gyújtószinórt, akkor ki kellett a piros zászlót egy messzelátzó sziklára tűzni, valakinek pedig harsányan meg kellett a réztrombitát fújni, hogy mindenki tudja: most mindjárt reped a hegy, bomlanak a sziklák, messzire röpülnek a hatalmas kövek, jaj annak, a kit eltalálnak!

János most már ilyenkor odaállt a bánya közepére:

— Menj el onnan János!

— Nem megyök én!

— Agyonver a szikla.

— Az kell én neköm, hogy agyonvágjon.

— Játszik apátok az életével! — mondta a két szöszkének Vera és nagy keserűségében megint eladott valami holmit.

A hegyaljánban pinczék állnak sorban; mindig nyitva áll egy pár pinczeajtó; az ilyen helyen ilyenkor mindig sokan voltak, mindig sokat ittak. Szomjas, senki emberek el-elstálltak a nyitott ajtók mellett, beköszöntek: hátha behívják őket egy pohár ingyen borra. Szóltak önéki is:

— Gyere be János! Próbáld meg a kunsztot!

János behajította a derekát, visszintenes tartotta a hátát és a nyakát. Egyik felén teli pintes üveget tettek le a földre; erős zsinog az üvegen, azt Jánccs átvetette a meztelen nyakán, másik kezével, mint a csigán a gerendát, felhúzta a nyakáig a teli pintest: — ezért egymaga kihatta a bort, a mi benne volt. Hogyha a zsinog elvágja a nyakán az élete erét, akkor az ő baja.

— Játszik apátok az életével — mondta megint Vera és megint eladott valamit.

Volt egy öt öles híres nagy kút a falu közepén a téren; azt mondták róla, hogy lenn a fenekén akkora udvara van körben, hogy a négyökrös szekér bátran megfordulhat benne. De leszállni ebbe a kútba, hogy megitsztcgassa, senkiben sem volt bátorság erre; mert a ki a kút alját megbolygatja; a víztől rohadt föld úgy rászakad arra, hogy sohse jön ki többet. Jánccs leszállt, a kutat kitisztogatta.

Csak egyre játszik apátok az életével! — mondta megint Vera és megint eladott nagy elkeseredésében valamit. — Úgyis veszendők lettünk, hát vesszünk el egészen!...

Mire az őszi dér a füveket megcsipte, már Jánccsnek is vége volt. Már elivott mindent: csizmát, ruhát, malacot, fűrészt, fejszét, ágyat. A kis piros cserepes házaeska is volt — nincsen; lement a torkán! Eljött egy nap: ki kellett a házból menni, oda kellett a saját fundusát hagyni. János nevét megint kitorölték a telekkönyvből.

Jánccs akkor újra nekiesett a kőfejtésnek; a kocsmát elkerülte; tíz forintért megint vett a községtől egy darab szabad földet a hegyoldalon.

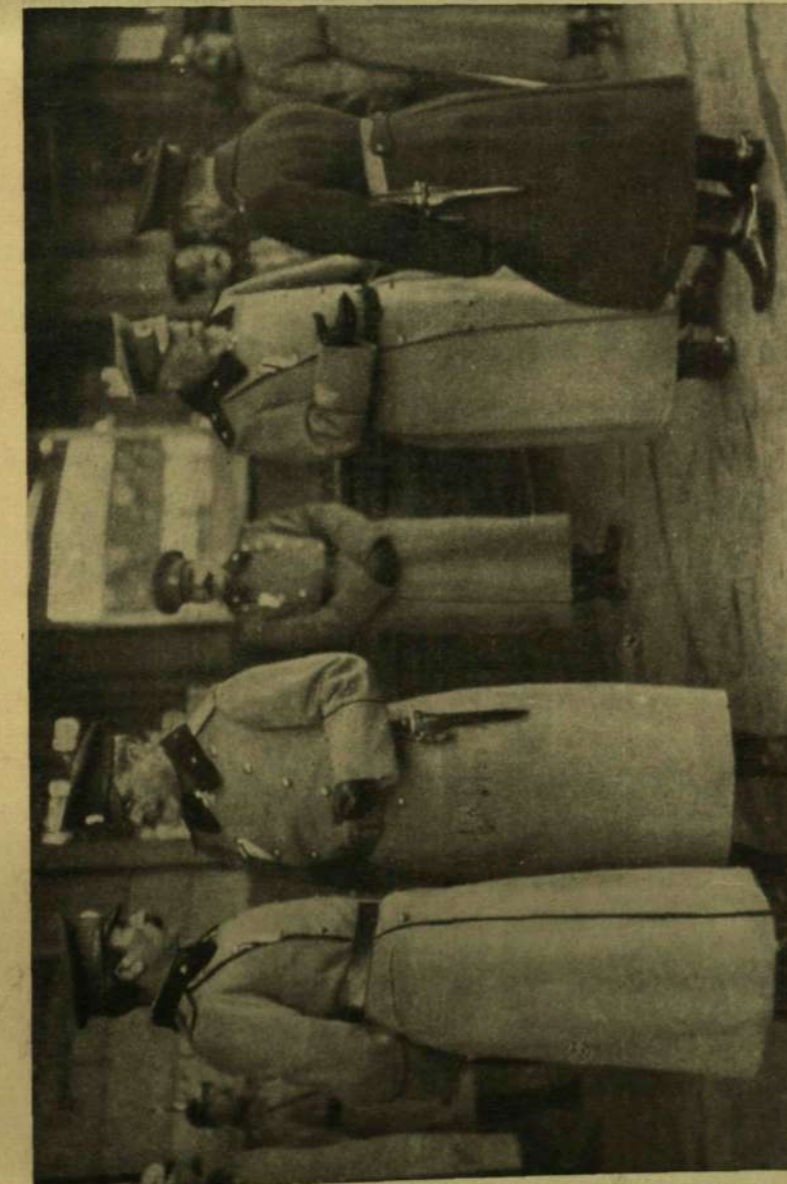
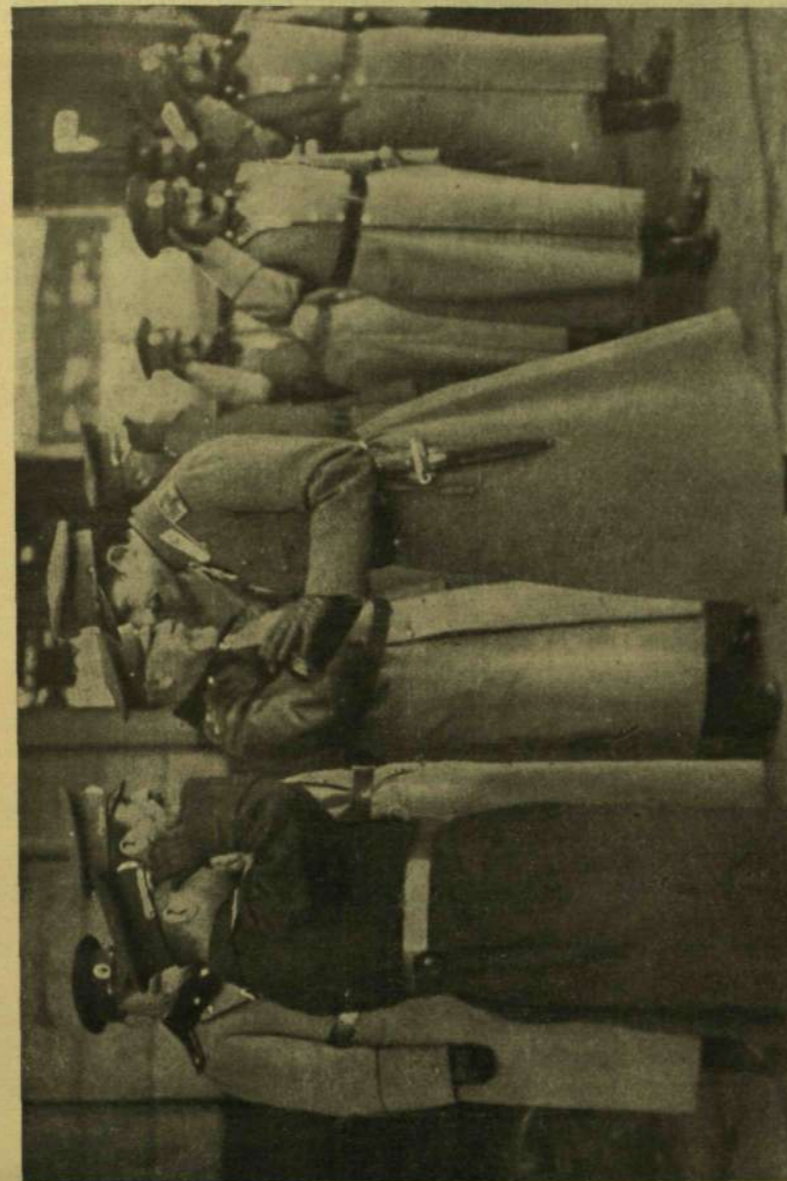
Javában ásta Jánccs a barlangot, a mikor arra került Vera. Mintha a véletlenség vitte volna arra. Nem szólt volna az urának, de az szólt neki:

— Látod így vagyok Vera!

— Látom ám!

— Csakhogy hamarabb menne ám, ha te is fognál egy lapátot!

Beköltöztek aztán a pusztá barlangba és elülről kezdtek mindent, hogy legyen két ágyuk, valami konyhabutoruk, egy pár baromfiuk, kis malacuk, piros cserepes, muskátlis ablaku, fűrészes, kis házuk... Egészen elülről kellett elkezdeni mindent...

1. Zsakov generalissimus, Jostev vezérkari főnök, Todorov hadseregparancsnok és Naidevov hadügyminiszter várják Mackenssen érkezését. — 2. Boris bolgár trónörökös érkezése a pályaudvarra. — 3. Az osztrák-magyar Követség palotája Szófiában. — 4. Német katonák Kumanovo piacán.

BULGÁRIAI KÉPEK. — Jely Gyula, a hadsereg kiképzési miniszterének fényképe.

A TÖRÖK LÉLEK.

Ha hárman azt mondják, hogy beteg vagy, akkor eredj haza, bár olyan egészségesnek érzed is magadat, mint a makk és feküdj ágyba: Ez egy keleti közmondás. Igazsága leszerelt belenyugvás a rajtunk kívül álló idegen akarat szavába, a fatalizmus filozófiája. És a török: napkelet fia. És azt, hogy beteg, sőt gyógyíthatatlanul beteg, háromnál többen mondták neki több mint száz esztendő óta. Eleinte kételkedett benne, hiszen a kik a diagnózist csinálták, nem voltak orvosok és a miért körülvettek minden inkább volt, mint a vágy, hogy meggyógyítsák. Nem az egészségét kívánták, hanem az örökséget. Érthető tehát, ha nem volt hajlandó azonnal elfogadni a megállapításukat. Nemcsak szóval tiltakozott és apellált ellene, hanem ököllel is. Keményen szembeszállt a törökkel, a mely a műtőasztalra akarta czipelni, hogy legegészebb részt amputálja és nem egy biznyságát adta annak, hogy az izmai még nincsenek elernyedve. Ezt az igazságot megbizonyította, de a pörét azért mindig elvesztette. Nemcsak nyert csaták, de még nyert háborúk után is ő volt az, a ki fizetett és a legyőzött az, a ki nyert. Görögországot borzasztóan megverte, de azért Kréta szigetét neki kellett adnia. Ebből az esetből azt a tanulságot kellett levonnia, hogy győznie nem érdemes, sőt veszedelmes és nyilván ennek a tudatnak a felbője ült a lelkén, mikor a balkániak ellen való háborújában olyan kevés energiáját mutatta a diadal akaratának.

Lassankint el kellett hinnie, hogy valóban beteg. Hogy haza kell mennie ősei házába, a melyből századokkal ezelőtt oly messze távozott: vissza Ázsiába, a melynek napja és fűve talán még meggyógyíthatják. Hogy itt kell hagynia utolsó, de csodás maradványait is egykori hódító nagyságának és diadalmának. A rengeteg vérel áztatott lankákat és a várost, a mely két világrész és két tenger ölelésében kincsháza a ragyogó múlt emlékeinek. A mecsetek, paloták, a költők és a szentek kupolás sírjainak fehér márvány rengeteget. Mindezt itt kell hagyni örökre és a mi jelene még az enyésző multnak van, csak a csöndes, de visszavonhatatlan búcsuzkodása. Az ősi ellenség a Kaukázus hegyei mögött és a Kara Denis a Fekete tenger sötét, ködös vizén túl türelmetlenül várja a pillanatot, hogy örök-

ségét birtokába vegye és az ősi barát, a sema radis bul se tud más vizsgálatát számára, mint azt, hogy csak azért se az orosz lesz Konstantinápoly, hanem — az övé. És az elaláló török szív valóban már ezt is megnyugtatósnak érzi. Többet várni a legmeghittebb nyugati barátától se tud.

Évtizedek óta tart a török lélek néma búcsuzkodása Konstantinápolytól és a fájdalom, lassú beleszkokás abba, hogy haza kell mennie, túl a Boszporuson és ott is messzebbre, mint a meddig a galatai toronyból el lehet látni. Sokan voltak, a kik nem akarták bevárni ezt a pillanatot és mentek, még mielőtt menekülni kell. A gazdag és előkelő törökségnek egy állandó átszivárgása indult meg Konstantinápolyból a birodalom ázsiai városaiba.

Ilyen körülmények között következett be a török történelemnek a hosszú hanyatlási korszakban legszeszenciósabb fordulata. Fialat és mindenre elszánt patrioták ajkán szóra kelt az új török gondolat, a mely minden eddiginél vehemensebb tiltakozás volt a *Fatum* leszerelt elfogadása ellen. Ezek a fiatal és elszánt patrioták az Európából való kivonulás rezignált jelszavával szemben az európaivá modernizált Törökország programját írták a zászlajukra és a kardjukra. A megriadt várományosok ellen lépése csak félig sikerült. A balkáni háború leterítette Törökországot, de nem tudta leteríteni az új török gondolatot, a mely szülőhelyét, Szalonikit elvesztette, de diadalmasan foglalta el Konstantinápolyt és kifejezte azt az eltökéltséget, hogy ezt a várost se elragadni nem engedni, se elstálni nem hajlandó. A törökség nem akar meghalni Európában és a ki örökölni akar tőle, azt nem tekinti barátjának, csak olyan barátra van szüksége, a ki abban támogatja, hogy élve maradjon.

Ez az új török gondolat uralkodó hatalom lett az ottomán birodalom fővárosában, de korai lenne az az állítás vagy feltevés, hogy érvényesülése munkáját már be is fejezte. A rezignációnak nagyon is jelentékeny múltja van a márványos városban ahhoz, hogy a lelkek megfrissülése rohamos hirtelenséggel történésék. Beletörődni mindenestre sokkal kényelmesebb, tehát könnyebb, mint küzdeni. A rezignációra semmi se tesz annyira hajlamosá, mint a csalódás és száz esztendő óta a törökség semmit se kóstolt oly sűrűn, mint a csalódást. Ha csupa gyermeki bizalom lett volna is

a szíve, ebben a keserves iskolában meg kellett tanulnia, hogy gyanakvó legyen, zárkózott és kételkedő. A legfájdalmasabb kiábrándulásoktól megrántott szíveket kellett itt újra fogékonyrá tenni a legérzékenyebb ábrándok irányában, a fáradt fásultság havas úszkeit kellett új lángolásra gyújtani és a már önmagába belebékült reménytelenséget bíró harezzi készsége lelkesíteni.

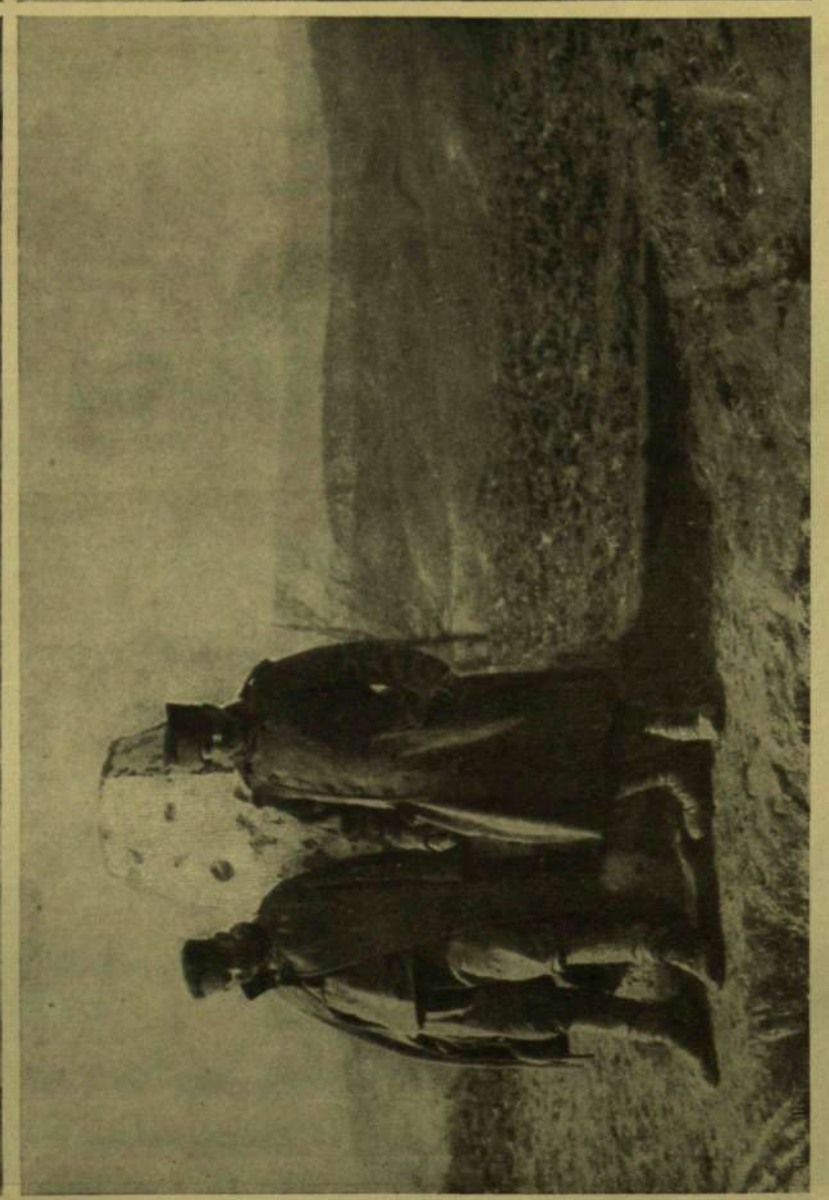
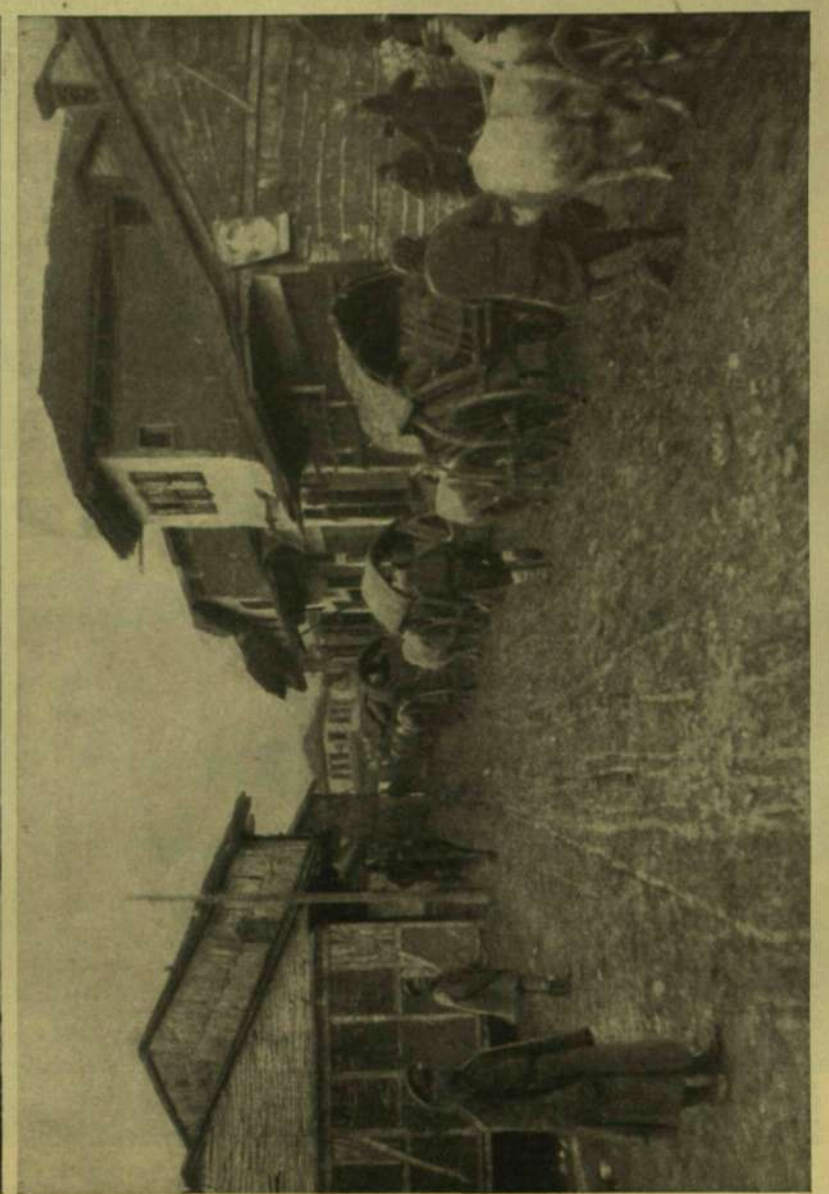
A reformerek munkája tehát szinte tragikusan nehéz és nem könnyű azok földatata sem, a kik baráti érzésük becsületes igazságáról kell, hogy meggyőzzék a törökséget. Annyival is inkább, mert még régi, hamis barátai a tétlenség kényelmes és enerváló szerepét osztották rá, az új barát az élet parancsával jön: harcolj, dolgozz és tarts rendet! Kikapesolni és glédába állítani azt a harezos készsége, a mely a törökségre háruló feladatokat elvégezni képes és elegendő kisebb mesterség, mint meggyőzni és megnyugtani arról, hogy a mit művel, magáért és a maga érdekében kívánják tőle. Hogy ha győz, a diadal gyümölcsei az ő tányérjára kerülnek. Ennek a meggyőződségnek, ennek a biztosságnak a kiérlelésére sok türelem és sok tapintat szükséges. Sőt nagyon sok önmegtagadás. Mert a bizalmatlanság és a gyanakvás nehéz feladat annak, a ki becsületes öntudatában van a maga szeplőtlen jóakaratainak.

Egyetlen egy nemzet van a világon, a melylyel szemben a történelmi tanulságok a keserű produktuma, a török lélek bizalmatlansága egyszerűen — nincsen. A melynek a neve mint meleg napfény hull rá, kinyitja, bizóvá és hittel teljessé teszi. A magyar. Sokat rólunk — mint egyáltalában a nyugat világról — nem tud. De megingathatatlan ösztönös érzése, hogy a magyar az csak barátja lehet. Se történelmi, se tudományos megokolását ez érzésnek szükségesnek nem tartja, de maga az a valóság, hogy a magyarságot ott tudja mostani szövetségesei között, erős erkölcsi pillére új elhelyezkedésének. Igazolását látja benne annak, hogy jó úton van. A török-magyar rokonság minálunk egy hipotézis, a melyet a tudományos megállapításoknál több szimpátia támogat. A török lélek egyszerűen elfogadta oly heves készséggel, a mely fölöslegesnek minősít minden adatot bizonyítást. Semmi okunk nincs rá, hogy skrupulózusabbak legyünk nála.

Szöllősi Zsigmond.

A SZERBEK ÁLTAL HÁTRAHAGYOTT ÁGYÚK PRIZRENNÉL. — Joly Gyula a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

1. Irások átvizsgálása a bolgár határon. — 2. Üdítő-állomás Radomirban. — 3. Szerb foglyok Bulgária és Macedónia határkövénél. — 4. Katonai szállító-kocsik Egri-Palánkán. BULGÁRIAI KÉPEK. — Joly Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

MEGFIGYELŐ.

FEDEZÉKEK.

PIHENŐ EGY FEDEZÉKBEN A LOVCSEKEN.

A MONTENEGRÓI HARCZTÉRRŐL.

FEDEZÉK A LOVCSEKEN.

MEGFIGYELŐ A MONTENEGRÓI HATÁRON.

A MONTENEGRÓI HARCZTÉRRŐL.

AZ INTERNÁLTAK

A MÁSOK NAPJA.

Regény.

(Folytatás.)

Ira Heyking Erzsébet grófné. — Fordította Kherndl Margit.

De ma este minden szomorú gondolat útját el akarta vágni. Hisz Erik szerette őt, szerette olyannak, a milyen volt, szerette ép azért, mert ilyen volt. A tükörben megnézve magát és e mellett mégsem önmagát, hanem Eriket látva, úgy szólt magában, mintha gondolatai egész ő hozzá hathatnának: «Bocsáss meg, hogy már átéltem egy életet, mielőtt Téged megismertelek, bocsássad meg azért, mert az elmúlt életem oly nyomorult volt. És gondold el magadban, hogy ha ma mehetnék oly szemekkel hozzád, a melyek még nem láttak semmit és a melyek még nem sírtak semmiért, ezek nem lennének azok a szemek, a melyeket megszerettél; és az az Én, a melyet akkor neked ajándékoznék, más lenne, mint az, a mely ma vagyok.»

Sok, igen sok akart neki lenni! Egész szívéből vágyódott, hogy gondoskodhassék róla, szerethesse és ajándékozhasson neki. Visszaemlékezett azokra a szavakra, a melyeket Erik azon a délutánon mondott, midőn Aga kis szobájában találkoztak: igen, az a nő akart lenni, a kihez jól esik hazatérni.

Es nem tudta megvárni, hogy ezt csak holnap mondhasa el neki, ha eljő. Nem! most mind-

járt szavakba kell foglalnia és meg kell írnia, a mit eddig csak szemmel vallottak be neki a hangverseny alatt. Másnap mindjárt reggel el kell a levelet hozzá küldeni, napkeltével kell

AZ INTERNÁLTAK ELSŐ LAKÓHELYE.

INTERNÁLTAK TÁBORA ST.-MICHEL DE FRIGOLET-BAN, FRANCZIAORSZÁGBAN.

Az épület előbb klostrom volt, melynek építéséhez százazrekkel járultak magyar főpapok. (Haynald, Simor érsek s mások.) Az ottani bánásmódot jellemzi, hogy az internáltak közül négyen örültek meg. E képeket Bittó Mihály úr bocsátotta rendelkezésünkre, ki most tért onnan haza, és a kit ott fogva tartottak, dacára annak, hogy Párisban tizenöt évig lakott, birtoka van Franciaországban, s a felesége francia nő.

őt szerelmével üdvözölni. Meg akarta neki mondani: hogy néma hárfá voltam eddig, a mely most már hangzik, mert szereteted reggeli szellője éri a búrokot; kagyló voltam, a melynek gyöngyét megtaláltad; elhagyott szigethez hasonlítottam, a melyet újra fölfedeztél és a melynek virágai mind, mind a Tied legyenek!

Az, hogy ezt a levelet megírja, volt sokszor oly érthetetlennek látszó létezésének czélja, tudta immár, hogy minden csak azért jó létre, hogy szerelemben adhasunk. Sok sok szeretett volna lenni, mert boldog, a ki sokat adhat.

Végtelen boldogsággal, ajátatosan érzett esoda volt ez és egyuttal hő törekvés, hogy mindent szorosán, igen szorosán magához kapcsoljon. Egy kis óra volt előtte, a mely már sok év óta volt az övé és mely sok szomorú idő nyomorúságát kísérte ketyegésével. Ezt most föl-emelte Iza, megnézte a mindég továbbhaladó mutatókat és rányomta az órára ajkát:

— Megesóköllak Tégedet, Te vagy az én boldogságom első órája!

Miközben még az órára nézett, lassan megnyílt az ajtó és Iza legnagyobb csodálkozására Aga lépett be, a ki máskor soha sem tudott elég gyorsan az ágyba jutni.

— Roppant késő van ugyan már, — mondta ásítva a szép Mallone grófné — de mégis el akartam mindjárt jönni hozzád, úgy hiszem, hogy mindketten nagyon gratulálhatunk egymásnak.

seget megszerezni. Frank ugyan nagy ellensége az ilyen nemesítéseknek, de én azt találtam, hogy minél újabb a nemesség, annál nagyobb meglepedésére szolgál a tulajdonosának. És én teljesen czím nélküli európai unokaöcsészhez nehezebben tudtam volna szokni; végre is mi más nézetekkel nőtünk fel. Amerikainál azonban az egészen más, azoknak egyáltalában nincsenek czímeik és az Astorok, Vansittartok, Stuyvesantok itt olyan rangnak, mint mi vagyunk odahaza. És ha később saját jachtjukon jelennek meg egyszer odaát a Keleti-tenger mellett, akkor nálatok, a hol az idegeneket annyira deldelgetik, sokkal inkább fogják őket ünnepelni, mintha Stolbergnek vagy Dohnának hívnák őket.

Mintha idegen nyelven beszélne nővére, úgy hallgatott rá Iza mind nagyobb bámulattal. De most egyszerre fölriadt, mintha valami borzasztó álmokép üldözne őt és fölkiáltott félve:

— Aga, Aga! nem értek egy szót sem! Miről beszélsz?

Mallone grófné csodálkozva nézte a feldúlt arcot.

— Izácska mi a bajod? — mondta. — Hisz egész ideje Baby eljegyzéséről beszélünk Vansittarttal.

— Baby... Ted... eljegyzés? — tört ki Izából, mintha nem bírná a szavak értelmét fölfogni. — Aga! mindenre kérek hisz ez lehetetlen, erről nem tudok semmit sem!

— Na, igen... de hogy meglesz, azt csak észrevetted te is. Ma vacsora után beszéltem velem Ted Frankkal és az öreg Mrs. Vansittart, hogy megtudja, miképen fogadnók ajánlatát. Mert ugyancsak formaszerekek lettek a republikánusok e királyai: mintha csak valódi hercegi esküvő előzményeiről lenne szó. Na, és holnap eljönnek, hogy tőled kérjék őt meg.

— De hiszen ez lehetetlen, lehetetlen! — ismétlé Iza mintha ösztönszerűleg valami nagy szerencsétlenség ellen védekezni.

— Miért lehetetlen? — kérdezte Aga kezdődő izgatottsággal. — Ted elragadó fiú és egyik legjobb parti Amerikában. Megadhat mindent nejednek, a mit az egész évben, január elsejétől december hó 31-éig kívánhat magának, ez pedig Baby-nél nem lesz valami kevés. És kire gondolhatnál számára Pomerániában? Kis föld-

birtokra, a ki rossz szabású ruhában jár és a kinek nem is kell beszélni a gazdaság bajairól, mert azok ugyanis már messziről meglátszanak rajta? Vagy nyomorúságosan fizetett kis hivatalnokra, a kinél a hitvesi hűség a gazdasági mérlegelés folyománya? Vagy valami kis gyalogsági hadnagyra az orosz határon, a hol az élelmezés olosz és ennek következtében azt képzeli, hogy néhány ezer márkátokra már családot alapíthat?

— Nem Iza! igazán, minél többet gondolkozunk, nem lehetsz eléggé hálás, hogy ezt a házasságot Ted Vansittarttal nyélbe lehetett ütni. És ezenkívül Baby még szerelmes is belé!

— Beszélj erről veled? — kérdezte az anya fájdalmasan.

— Hát igen és ne vedd ezt tőle rossz néven. Mint sok más gyermek, ő is nagy vonzalommal viseltetik irántam és azután érthető is, hogy ebben az esetben inkább Frankhoz és hozzá fordult, mert a külföldiekről mi mégis csak többet tudunk mint te.

— Baby! és szerelmes — ismételte Iza hitetlenül, mintha ez két olyan fogalom lenne, a mely kizárja egymást. De — és most megnyomott minden egyes szót — mit tudhat, egy ilyen gyermek a szerelemről? A mély érzésről az iránt az egyetlen férfi iránt, a ki nélküli az egész élet sivatagává válik? Oh, hiszen ő erről nem is sejt semmit.

Es gyorsabban és nyomatékosabban beszélve folytatta mintha bíróság előtt, egész szívből védő beszédet tartana.

— Ez minden esetre tévedés, minden esetre csakis muló ötlet, talán azért, hogy ezután minden regényt elolvashasson, vagy hogy egyedül járhasson ki; hogy utazhasson, hogy mint férjes nő — a hogy azt oly sok leány gondolja — szabadabb legyen; mi minden meg nem fordul ily tizenhét éves fejben. Ez a Vansittart úr mindenesetre csak eszköznek látszik neki a czélja elérésére.

— Fiatal leányok természetesen ilyesmire is gondolnak, ha férjhez mennek és kelengyére és nászajándékokra is, — válaszolt Aga, — de hiszen ez nem szerencsétlenség, hanem egészen magától érthető. Túlzott érzelmek csak kellemtelenséget okoznak az életben és ha Ted

csakugyan eszköz lenne Baby szemében, akkor a cél jogos, az eszköz pedig olyan, a melyért sok asszony megirigyeli őt. Én mindjárt hozzá mennék Tedhez, ha oly korú lennék mint Baby.

— De hiszen Baby még fiatal, nagyon fiatal arra, hogy férjhez menjen! — kezdé Iza újból, félénken, — még csak a múlt évben konfirmáltak.

— Igen, Iza, csak hogy kinek lenne kedve megházasodni, ha ifjusága már mulófélben van! — felelt Aga növekedő türelmetlenséggel. — Úgy van az, mint az úszással, idősek már meg nem tanulják. Te és én is igen fiatalon mentünk férjhez; na és ma egyikünk sem tenné ezt meg többé, nevétséges izléstelenségnek látszanék.

Keményen és kelletlenül nevetett. És e perectől hallgatott Iza. Mit is mondhatott volna még? Hisz úgy tetszett neki, mintha egyszerre mindent mások szemével, Aga szemével látna. Talán mégis testvérenek van igaza és ő jobban tud a gyermek jövőjébe látni? De hisz ő ösztönt Baby javát akarta. Talán csak nem beszélt e helyett saját gyermeke ellen? Egész ösztönszerű volt, a mit mondott, olyan, mint midőn leghőbb szeretetünk tárgyát védelmezzük. És ha nem Babyért beszélt volna, akkor ki másért? Talán önmagáért? Lehetséges lenne ez? Iza most már nem hallgatott Agára, ki folytatta Ted Vansittart előnyeinek felsorolását. Még mindig viszhangzottak füleiben az előbb elejtett szók: «nevétséges izléstelenség, ha már nem vagyunk fiatalok!» Azt kérdezte magától Iza mi lenne még akkor, ha hozzá kellene tenni: egyidejűleg leányával.

Hát azért védekeztető oly ösztönszerűleg?!

— Tehát Iza, — foglalta össze Mallone grófné az eddigieket legrögzább hangján — holnap délelőtt jönnek Ted és anyja hozzánk, hogy tőled megkérjék Babyt. Azután pedig, úgy hiszem, hogy Ted aligha akar sokáig várni. Amerikai völegény rendszerint siet, mert itt mindent a mit tesznek, futtában tesznek. Ez okból Frankkal együtt úgy gondoljuk, hogy legjobb lesz, ha Baby áprilisban, a nyári utazások előtt megy férjhez, még pedig Washingtonban, a követségéről. Meg szeretnénk tégedet ezzel kínálni. Természetesen Ted rokonai is elmennének Európába, ha kívánátok, de én

HIDFŐ-ÁLLÁS. — Dr. Ratkóczy Nándor felvétele.

magaslatokat. Az ellenség, a mely szerb kötelékek maradványából, olasz osztagokból és Esszad pasa zsoldosaiából állott, a harez elől kitérve, dél és délkelet felé hátrált. Csak a Tiranától északnyugati irányban nyolcz kilométernyire levő Valjas megszállásánál támadt rövid ütközet, a melyben az ellenségét visszavetettük. Repülőink az utóbbi időben ismételen eredményesen bombázták a Durazs mellett levő csapatállásokat és a kikötőben levő olasz gőzöket. Montenegróban a helyzet változatlanul esendes. A lefogverezés be van fejezve.

A **Jó Pajtás**, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja február 13-iki legújabb számába Benedek Elek irt verset, Zsoldos László elbeszélést, Sebők Zsigmond folytatja *Dörmögő Dörmögő kalandjának* elbeszélést az olasz harczterén, Schöpfung Aladár a fekete hegyek országáról mond el érdekes dolgokat, Zöldy Márton érdekes történetet mond el egy bebűzről, Zsiga bácsi mulatságos mókát, irt, B. Indali Etelka folytatja regényét. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A **Jó Pajtás**-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyed évre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal, IV. ker. Egyetem-utca 4.

HALÁLOZÁSOK.

Hósi halált haltak: Csonkatebei VICENTY GYULA szolgálaton kívüli honvédszázados földmivélségi miniszteri számtanácos 47 éves korában, a harezterén szerzett betegségében. — Dr. MÁRTON VENCZEL gyergyószentmiklósi ügyvéd, Csik vármegye törvényhatóságának virilis tagja, 3-iki honvédszázados vezérbeli főhadnagy, a montenegrói harczterén. — Grósz Géza a 6. honv. gy.-ezred zászlósa, az északi harczterén, 34 éves korában. — Ifj. LÁBER GYULA 32. honvédszázados zászlósa, 22 éves korában az északi harczterén. — Két ifju testvér elesettől ad birt a zombori Metz-család gyászlapja; METZ JÓZSEF és METZ FERENCZ, az előbbi 22, az utóbbi 21 éves, honvédszázadosok a bukovinai harczterén Raranczenél gyilkos gránától egyszerre ta-

lálva. — Kacsó István a marosvásárhelyi 22-iki honvédszázados hadapródja a keletgalicziai harczokban.

Elhunytak a közelebbi napokban: Dr. kecsényi FEJÉRPATAKY KÁLMÁN, kir. tanácsos, ügyvéd, a Magyar Földhitelintézet nyug. cz. igazgató-helyettese, a Magyar Tudományos Akadémia és több tudományos társulat ügyésze, a Kereskedelmi Tárkarék és Hitelszövetkezet elnöke, életének 64-ik évében, Budapest. — TÉGLÁS GÁBOR, ny. középiskolai főigazgató, a Magyar Tud. Akadémia tagja, 68 éves korában Budapest. — PETŐCZ GÁBOR kuriai bíró, a pozsonyi törvényszék elnöke, 67 éves korában. — Radnóti SZÁNTÓ ELEK földbirtokos, 65 éves korában, Székelymosonban. — KEMÉNY DÁVID királyi tanácsos, a koronaügyészség nyug. főigazgatója és a magyar izraelita kézmű- és földmivélségi egyesület igazgatója, Budapest. — KINSZKY FERDINÁND gróf titkos tanácsos, 6 felsége főlovászmestere, Bécsben. — ULRICH BÉLA nagykőrösi főkapitány 57 éves korában. — Dr. VASVÁRY TITUSZ ügyvéd, Budapest. — HOLÓSI SÁNDOR hírlapíró, a *Budapesti* munkatársa, 35 éves korában, Budapest. — Szilasi és laci PÁZMÁNY DÁNIEL, volt ref. lelkész, Csongrádvármegyének nyug. főlevéltárosa, Szentesen. — WIEDEMANN ANTAL nyomdász 36 éves korában, Budapest.

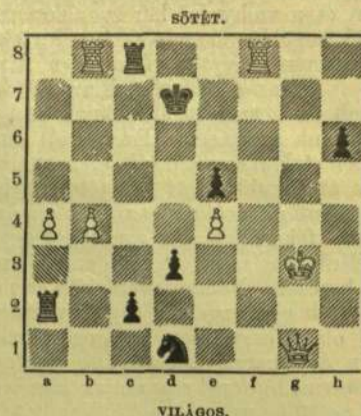
Özv. FELSÉNBURG KÁROLYNÉ magánzónó 89 éves korában, Budapest. — CZERNIN JOZEFA grófné néhai Erzsébet királyné palotabölgye és csillagkeresztés hölgy 78 éves korában, Bécsben. — Eörményesi FIÁTH AMÁLIA 78 éves korában, Budapest. — Idősb HORVÁTH PÁLNÉ szül. Rosenkrantz Anna 75 éves korában, Muraszombaton. — Özv. FISCHER JÁNOSNÉ 74 éves korában, Budapest. — Özv. nagymáti és várbogvai BOGYAY ISTVÁNNÉ, szül. nedeczei Nedeczky Konstantia 73 éves korában, Zalahosszúfalun. — Pruzsinai PRUZSINSZKY PÁLNÉ, szül. matyasóczy Matyasovszky Malvin 54 éves korában, Liptószentmiklóson. — AMBRUS VILMOSNÉ, szül. Farkas Mária 58 éves korában, Pázmándon. — Tápó-szentmártoni özv. DÖMÖK PÁLNÉ, szül. okolicsányi Okolicsány Eleonóra 87 éves korában, Vingán.

Szerkesztői üzenetek.

Aratás. Egészen jelentéktelen, semmitmondó kísérlet. **Alkony.** Hangulatkép volna, de nem kelt hangulatot, mert nincs benne muzsika és szuggesztív melegség. **Rózsikám emlékkönyvébe.** Tipikus emlékkönyvi vers, — azt hittük, ez a műfaj már kiment a divatból, pedig úgy látszik, örökéletű.

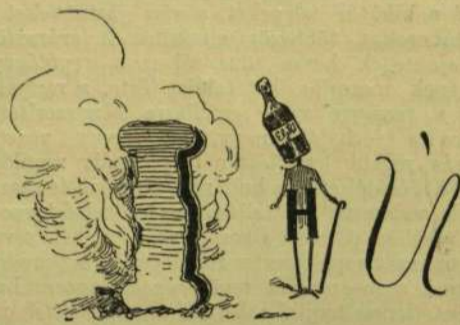
SAKKJÁTEK.

2891. számú feladvány Dr. Branne Rezsőtől, Bécs.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A *Vasárnapi Ujság* 2-ik számában megjelent képtalány megfejtése: *Az életnek fekete kenyere a bánat.*

Felolós szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

LOHR MÁRIA

A főváros első és legrégibb csipkésztítő, vegytisztító és kelmefestő gyárl intézete. Fiókák: II. Fő-27. IV. Eski-ut. 14. Keckeméti-u. 14. V. Harmincad-u. 4. VI. Teréz-körút 99. Andrassy-út 18. VIII. József-krt 2. GYÁR és FŐZLET: VII. Baross-u. 85. Telefon: József 2-37.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár 69-ik évi rendes közgyűlését

folyó 1916. évi február hó 19-én d. u. 4 órakor központi osztályában (V. ker., Dorottya-utca 4. szám alatt, saját épületében) tartja, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12., 14. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívattak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal
2. Egy igazgatósági tag választása két évre.
3. Öt felügyelő-bizottsági tag választása három évre.

Amaz t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni s szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbbben 1916. december hó végéig saját nevükre irt részvényüket még le nem járt szelvényeikkel együtt legkésőbbben 3 nappal a közgyűlés előtt, tehát legkésőbbben bezárólag folyó évi február hó 16-ig a takarékpénztár központi vagy budai osztályában (V. Dorottya-utca 4. sz., vagy II. Fő-utca 2. szám alatt) letenni, ugyanott a megvisszált 1915. évi zárszámadások és a felügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 154. §-a értelmében folyó évi február hó 11-től kezdve átvehetők.

Budapest, 1916. évi február hó 1-én.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár Igazgatósága.

Hogyan züllött el az orosz hadsereg?

Erről ad számot a Magyar Könyvtár egyik új füzeté, mely közli Vereszajev orosz katonasorvos emlékiratait *«Az orosz hadsereg züllése az orosz-japán háborúban»* czimmel. E rendkívül érdekes munkát 1 ttkay György fordította. Ára 60 fill. Mindenütt kapható!

Magyar Könyvtár
A FRONTRA!

10
füzet; tartalmaz

64
kötet elbeszélést és

3
koronába kerül,

tábori csomagolással
együtt.

Mindenütt kapható!

Faragó Jenő
ifjúsági
könyve

Kis mesék
a nagy
háborúból.

A háború érdekességeit mondja el könnyed, vonzó formában az ifjúság számára. Bevezetésében tájékoztat a háborús és katonai fogalmakról, — valóságos kis lexikonát adja a háborúra vonatkozó ismereteknek, aztán egy kis fiú háborús naplója alakjában közli a háború rövid történetét, megismertet a hadviselő államok uralkodóival, kormányfőiről, a hadvezérekkel, háborús földrajz című szakaszában szól a főbb helyekről, a melyeknél a háború eseményei lejátszódtak, azután háborús meséket mond el prózában, versben, s a végén egy kis háborús anthológiát ad, jeles költők műveiből gyermekeknek való kedves verseket. A szép könyvbe Gergely Imre rajzolt szép képeket. Ára 3 K.

Megrendelhető: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Bpest, Andrassy-ut 2. és minden könyvkereskedésben.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételeket közöl. Szakszerű cikkeket ismert íróink írják. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és

az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli.

A díszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szivesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat)

AZ AÉRO

A repüléssel, léghajózással és a motorsportok minden ágával foglalkozó egyedüli magyar folyóirat.

Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitérő és könnyen érthető népszerű cikkek tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjúság számára külön fenntartott kisrepülőgép (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szivesen küld Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

SZITNYAI ELEK

a jeles magyar filozófus legújabb könyve:

Miért vagyunk jók
vagy rosszak?

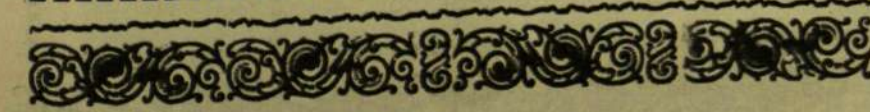
Ára füzve 2 korona 80 fillér.

Az erkölcsstan néhány alapvető kérdését, mint például: Milyen a jó és milyen a rossz ember? Mennyiben függ erkölcsiségünk szervezetünkől s általában miféle kapcsolatban áll az erkölcsiség a szervezettel? Mik a jó és mik a rossz ember tulajdonságai? tárgyalja szerző ebben a könyvben népszerűen, de mégis tudományos alapon, úgy, hogy mindenki élvezettel és tanulsággal olvashatja.

A Franklin-Társulat kiadása.

Megrendelhető:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Smyrna szőnyeg

készül varrott, teljesen új, gyönyörű mintázattal, 3 méter széles 4 méter hosszú

1000 koronaért

a készítőnél eladó.

Budapest, VIII., Baross-utca 66. III. em. 11.

RENDELÉSNEK
SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI.

MAGYAR KÖNYVTÁR

Az 1870—71-diki

NÉMET-FRANCZIA HÁBORÚ

teljes leírása
Dr. MIKES LAJOS-tól.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben megrendelhető:

MIKSZÁTH KÁLMÁN ÉLETRAJZA

Irta VÁRDAI BÉLA

A nagyevű író egyetlen részletesebb életrajza. Mikszáth arcképeivel díszítve csinos kartonkötésben.

Ára 2 korona 50 fillér.

A Magyar Könyvtár
AMATEUR KIADÁSA

64

elbeszélés.

Ambrus

Heltai

Kafka

Kóbor

Krúdy

Lakatos

Molnár

Sebők

Sziini

Szöllösi

10

kötetben.

Minden füzet külön kötésben, aranyozott színes címlappal van ellátva. A tíz kötet egy tokban van.

Tíz magyar író és elbeszélő munkáját tartalmazza, igen izléeses kiállításban. Ajándékozásra nagyon alkalmas.

ÁRA 6 KOR.

Megrendelhető:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 21. SZÁM
és minden könyvkereskedésben.

A VÖRÖS KERESZT

(A geni egyezmény ismertetése).

Írta:

MOLNÁR VIKTOR

nyug. államtitkár

Ára 60 fillér.

Megjelent a Magyar Könyvtárban.

Költözködéskor nélkülözhetetlen a lakásbérleti szabályok ismerete!

LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYOK

Összegejtötte és magyarázta

Dr. PONGRÁCZ JENŐ

budapesti ügyvéd.

Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakásbérleti szabályrendeletének hiteles szövegét és magyarázatait. Illeték szabályokat. A kapuzárás, víz- és gázsabályokat. Teljes joggyakorlatot stb., stb.

Harmadik teljesen átdolgozott kiadás.

Mindenütt kapható. Ára kötve 3 K 20 fillér.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-Társulat zsebkiadásának gyűjteményében.

Kapható:

LAMPEL R. Könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál,
Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

Kultura és Tudomány

minden kötete a modern gondolkodás kiváló terméke.

1. Széchenyi eszmevilága. I. Gaal Jenő, Beöthy Zoltán, Prohászka Ottokár, Kenessey Béla, gróf Vay Gáborné, gróf Andrássy Gyula tanulmányai. Kötve K 1.60
2. A szikratáviró. A. Slaby tanárnak a német császár előtt tartott felolvasásai után átdolgozta Kreuzer Géza mérnök. Kötve K 1.20
- 3-4. A természettudomány fejlődésének története. Két kötet. Írta Wilhelm Bölsche, ford. Schöppfm Aladár. Kötve K 2.40
5. Kant-Breviarium. Kant világnézete és életfelfogása. A művelt ember számára, Kant irataiból összeállította dr. Gross Félix, ford. dr. Polgár Gyula. Kötve K 1.60
6. Az emberiség jövője. Írta Heinrich Lohzky, fordította Schöppfm Aladár. Kötve K 1.20
7. A vagyon tudománya. Írta I. A. Hobson, fordította dr. Sidó Zoltán. Kötve K 2.—
8. A szociológia vázlatja. Írta G. Palante, ford. dr. Mikes Lajos. Kötve K 1.60
9. A tömegek lélektana. Írta Le Bon, ford. Balla Antal. Kötve K 2.—
10. Rodin beszélgetései a művészetéről. Összegejtötte Paul Gsell, ford. Farkas Zoltán. Kötve K 1.20
11. Henri Bergson filozófiája. Írta René Gillouin, ford. Farkas Zoltán. Kötve K 1.20
12. Széchenyi eszmevilága. II. kötet. Apáthy István, Imre Sándor, Pauler Akos, Zsilinszky Mihály, Márki Sándor, Gaal Jenő tanulmányai. Kötve K 1.60
13. A francia irodalom főirányai. Írta G. L. Strachey, angolból ford. Schöppfm Aladár. Kötve K 1.60
14. A világegyetem élete. Írta Svanit Arrhenius, fordította Polgár Gyula. Kötve K 2.—
15. Az ember helye a természetben. Írta Lenboscák Mihály dr. Kötve K 1.60
16. Az élet értelme és értéke. Írta Rudolf von Eucken, ford. Schöppfm Aladár. Kötve K 2.—
17. A gondolatszabadság története. Írta J. B. Bury, ford. Balog Gábor. Kötve K 2.—

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) R.-T.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

TARTALMA

OLASZORSZÁG.

Egységes Olaszország.
Olaszország és Ausztria-Magyarország.
Italia Irredenta.
Trentino.
Olasz felfogások Fiuméről.
Olasz-Magyar vonatkozások.
Földközi- és Adriai-tenger.
Imperializmus.
A római kérdés.
Germanophobia.
Német tőke és munka Olaszországban.
Gazdasági háború Olaszországgal.
Az olasz népjellem.
Olaszországi szép Helénia!
A Hármasszövetség.
A Hármasszövetség Fikció volt!
Olaszország háborúba megy.
A szakítás.
A hadüzenet olasz indokolása.
Olaszországot «barát» vitték a világháborúba.

Ruttkai Ruttkay Vilmos

új könyve:

A VILÁGHÁBORÚ

Olaszország, a Balkán és Ausztria-Magyarország

A szerző ebben a könyvben komoly tanulmányok alapján a monarchiának Olaszországhoz és a Balkán államaihoz való viszonyát fejtegeti, végül pedig rámutat arra a fontos szerepre, mely a monarchiára vár. Rendkívül sok tanulságot meríthetünk e könyvből, mely a magyar háborús irodalom egyik legértelmesebb terméke.

A Franklin-Társulat kiadása Ára 6 korona

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai)
r.-l.-nál Budapest, VI. ker. Andrassy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

TARTALMA

A BALKÁN.

Az olasz hadüzenet hatása a Balkánon.
Olaszország és a Balkánpolitika útvesztője.
Oroszország törekvései Romániában.
Szerbiai problémák.
A bolgár-szerb ellentét és a makedon kérdés.
Bulgária és Oroszország.
Az albánok és az Adriaprobléma.
Görögország szerepe a világháborúban.
A Török-Birodalom múltja és jövője.
A Balkánpolitika a világháborúban.
KÖZÉP-EURÓPA ÉS A KELET SZÖVETSÉGE.
Háború és béke között.
Balkán-tanulmányok.
Közép-Európa és a Kelet Szövetsége
1916...

8. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HÓITSY PÁL.

BUDAPEST, FEBRUÁR 20.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármeze-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.Egyes szám
ára 40 fillér.Előfizetési
feltételek:

Egészévre	—	20 korona.
Félévre	—	10 korona.
Negyedévre	—	5 korona.

A «Világháború»-val
negyedévenként 1 koronával
több.Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is eszolandó.

FERDINÁND BOLGÁR KIRÁLY MEGÉRKEZÉSE AZ OSZTRÁK-MAGYAR FŐHADISZÁLLÁSRA. — Jelfy Gyula a harctérre kiküldött munkatársunk felvétele.